

**ПОЉОПРИВРЕДНА САВЕТОДАВНА И
СТРУЧНА СЛУЖБА ВАЉЕВО**

Бирчанинова 128 А, 014/3519-390, 3519-391

e-mail: pssvaljevo@open.telekom.rs

**Министарство пољопривреде и заштите животне средине
Сектор за рурални развој**

www.psss.rs

АКТУЕЛНИ САВЕТИ ИЗ ПОЉОПРИВРЕДНЕ ПРОИЗВОДЊЕ

Билтен бр. 8

Ваљево, 10.08.2015. година

Тираж:
350 примерака

Садржај

ИЗБОР МЕСТА ЗА ПОСТАВЉАЊЕ ПЧЕЛИЊАКА	3
НЕГА ВИНОГРАДА ОШТЕЋЕНИХ ГРАДОМ	4
ШТА ТРЕБА ЗНАТИ О IPARD ФОНДОВИМА	5
ПОТРЕБЕ КУКУРУЗА ЗА ВОДОМ	6

ИЗБОР МЕСТА ЗА ПОСТАВЉАЊЕ ПЧЕЛИЊАКА

У нашим климатским условима када нам паша почине око 10-ог маја, ако планирамо да селимо наше пчеле, поставља се питање каква локација је пожељна за постављање кошница?

Најважнији предуслов би свакако требало да буде постојање адекватне пчелиње паше-ливаде, багремари, шуме, воћњаци, комплекси пољопривредних имања на којима се гаје медоносне биљке -сунцокрет, фацелија, еспарзета...Близина паше је од пресудне важности за унос меда јер је доказано да је најекономичнији лет пчела до 750 метара ваздушне удаљености од места постављања пчелињака. Са те раздаљине пчеле донесу највише нектара у односу на количину коју потроше приликом лета за сопствену енергију.

При избору места за постављање пчелињака треба се придржавати и Правилника о условима , начину гајења , и селидби пчела издатог од Министарства пољопривреде Републике Србије. Овим правилником ближе су одређена правила за постављање пчелињака у односу на насељена места- школе, обданишта, болнице, зграде, јавне саобраћајнице, произвођачки и ипрерађивачки погони,..Али за пчеларе је поред одредби овог Правилника потребно да знају који су још природни услови за избор локације за смештај пчелињака:

-није добро да пчелињак буде изложен јаком ударима северозападних и источних ветрова.

-земљиште треба да је благо нагнуто на јужну страну, оцедито, са текућом свежеом водом и да лета кошница такође буду окренута на ту страну,

-пчелињак треба да је осунчан али не током целог дана, идеална је прошарана хладовина.

-избегавати јако засењена , влажна и подводна земљишта, близину далековода, антена и репетитора.

-избегавати да у непосредној близини буде и других пчелињака .Оптималан број кошница на једној локацији , у пречнику од 3 км не би требао да буде већи од 50 до максимално 100 кошница што зависи од нектарске и поленске паше.

-сигуран приступни пут и што мања удаљеност д места становања да би се смањили трошкови путовања.

Уз све наведене услове сваки пчелар мора да прати и законску регулативу која блиће одређује услове потребне за стационарање пчелињака поготово при селидби на паше:

Члан 6.

Гајење пчела може да се врши у селећем пчелињаку ако су испуњени услови из члана 5. овог правилника и ако је:

1) повереник пашног реда, у складу са капацитетом пчелиње паше, пре доношења пчелињака договорио његов смештај с власником, односно корисником земљишта у случају да се пчелињак не поставља на земљишту које је у својини пчелара;

2) пчелар самостално договорио с власником, односно корисником земљишта смештај пчелињака и о томе обавестио повереника пашног реда у року од 48 сати од постигнутог договора;

3) селећи пчелињак удаљен од суседног селећег пчелињака најмање 200 метара ваздушне линије, односно најмање 500 метара од стационираног пчелињака.

Изузетно од одредбе става 1. тачка 3) овог члана удаљеност од суседног стационираног пчелињака може бити и мања, ако се пчелари суседних пчелињака о томе писмено сагласе.

У случају постављања селећег пчелињака на стајалиште, ради презимљавања пчелињих друштава, удаљеност између стајалишта за презимљавање и најближег стационираног пчелињака мора бити најмање 500 метара.

Члан 7.

Предност за постављање пчелињака има пчелар који је први формирао или доселио пчелињак на изабрано стајалиште, осим ако прописом којим се уређује катастар није другачије прописано.

После постављања пчелињака у заштитном појасу, мора се одмах на видљивом месту поставити плоча правоугаоног облика, димензија најмање 20 x 30 цм, на којој је читко исписано име и презиме, односно назив, адреса и телефонски број пчелара, као и ИД број газдинства из Централне базе о обележавању животиња (у даљем тексту: Централна база).

Дипл.инг.Светислав Марковић

НЕГА ВИНОГРАДА ОШТЕЋЕНИХ ГРАДОМ

Временске непогоде праћене олујним ветром и градом могу нанети велике и дуготрајне штете засадима винове лозе. На чокоту винове лозе налази се много зељастих делова који могу бити оштећени ветром и градом, а најосетљивији су млади ластари, цвасти и тек формирано гроздови.

Ако виноград претрпи штете од олује и града мора се посебно неговати како би се та штета што више умањила и елиминисале штетне последице, а оштећени делови што пре опоравили и вратили у функцију.

У зависности од времена када је град пао, као и од степена повређености органа винове лозе предузимају се следеће мере:-

- Ако је град пао у почетку вегетације, када је дужина ластара 10 до 15 цм, не треба предузимати никакве посебне мере резидбе, јер се из суочица и других тачака раста

развијају нови ластари, а да би се поспешило њихово кретање неопходно је виноград прихранити азотним ђубривом;

- Ако је град пао пред само цветање и уништило лисну масу и цвасти, зелене ластаре резати на два окца и извести заштитни третман од биљних болести и штеточина. Такође, треба извести и прихрањивање азотним ђубривом када се на избилим ластарима формира 6 до 8 листова. Најмање половину ластара заломити како би се изазвало кретање родних заперака. На овај начин може се добити солидан принос и у години када је пао град;

- Сви ластари који су мање оштећени, листови и цвасти или гроздови се не дирају већ само штите од болести и штеточина и нормално доносе род;

- Ластари који су пуно оголели и имају пуно површинских рана се такође орезују на два окца ради формирања родних заперака;

- Ако је град пао у фази интензивног пораста бобица не препоручује се резидба ластара;

- Резидба се не препоручује ни када се грожђе налази у фази шарка или зрелости;

- Веома је битно одмах после града, што је пре могуће, испрскати лозу бакарним препаратима или другим адекватним фунгицидима како би се спречио развој болести које се јављају после града, а једна од њих је и бела трулеж која ако град падне у време шарка за два до три дана може да уништи сво грожђе. Важно је напоменути да виноград који претрпи штету од града мора имати посебан третман и у њему мора бити примењена пуна агротехника и мере неге да би лоза у следећој вегетацији имала нормалан развој, а ластари нормално презимели без оштећења од мраза.

дипл. инг. Јован Милинковић

ШТА ТРЕБА ЗНАТИ О IPARD ФОНДОВИМА

Шта је IPARD фонд?

То је инструмент за претприступну помоћ у области руралног развоја за програмски период 2014. до 2020. године – тј. то су предприступни фондови ЕУ из области пољопривредне производње и руралног развоја, намењени земљама које треба да уђу у ЕУ, да би оне и њихови пољопривредни произвођачи могли да развију своју пољопривреду тј, да остваре рурални развој до те мере да кад уђу у ЕУ буду у потпуности спремни за бављење пољопривредном производњом по правилима која владају у ЕУ и на тај начин буду конкурентни на заједничком тржишту.

Које су мере IPARD програма?

Мере се одвијају по фазама. Прва фаза су:

- Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава

- Инвестиције у прераду и маркетинг пољопривредних производа и производа рибарства
- Диверсификација пољопривредних газдинстава и развој пословања
- Техничка помоћ

Ко може да конкурише за средства?

Крајњи корисници су пољопривредни произвођачи или групе произвођача, уписани у Регистар пољопривредних газдинстава, и то:

- физичка лица,
- правна лица, са мање од 25% јавног капитала или гласачких права у поседу органа јавне власти.

Потенцијални корисник мора да докаже економску одрживост газдинства кроз бизнис план;

За инвестиције преко 50.000 евра неопходан је комплетан бизнис план у складу са формом IPARD агенције, док је за инвестиције испод 50.000 евра потребна поједностављена верзија бизнис плана.

Корисници треба да:

- докажу да немају неизмирене порезе или обавеза за социјално осигурање, ни било какве друге неплаћене обавезе према држави у тренутку подношења;
- пошаљу потписану изјаву да нису аплицирали за исто улагање код других ЕУ и/или државних фондова;
- у случају подношења захтева за инвестиције кроз IPARD, корисник мора да измири све доспеле обавезе по раније одобреним инвестицијама финансираних од стране МПЗЖС;
- у случају када корисник није власник имања или земљишта где ће се инвестиција вршити, мора да поднесе уговор о лизингу или закупу који покрива период од најмање 5 година од дана коначне исплате.

дип. инг. Срђан Станојловић

ПОТРЕБЕ КУКУРУЗА ЗА ВОДОМ

Кукуруз има мали транспирациони коефицијент (250-400), па се најчешће сматра да економично троши воду да је отпоран према суши. Међутим, с обзиром на то да ствара велику вегетативну масу, даје високе приносе и има дугачак вегетациони период кукуруз троши велике укупне количине воде. У недостатку воде може успешно пребродити

сушу, али даје ниске приносе. За разлику од других биљних врста, има веома моћан коренов систем који продире у дубље слојеве земљишта и самим тим из тих слојева црпи влагу. Сама биљка је прилагођена максималном искоришћеној падавина. Лист је такав да приликом падавина, сва вода се слива низ биљку, тј. стабло, доспева непосредно до адвентивног корена помоћу кога бива искоришћена у метаболизму. И поред тога, постизање високих и стабилних принос и искоришћавање генетског потенцијала родности, немогуће је замислити без наводњавања. Како би производња кукуруза била успешна, треба водити рачуна о времену и нормама наводњавања. Кукуруз у свом вегетативном развоју има потреба за 500-600 мм воденог талога. Највеће захтеве према водичу кукуруз има у периоду 7-10 дана пре метличања до завршетка оплодње. Највеће смањење приноса у зрну проузрокују недостатци приступачне воде у фази цветања, укључујући метличење, свилање и поленизацију. Од ницања до фазе 7-8 листова кукуруз искористи 11-12% од укупно потребних количина воде до метличања утроши 19-20%, потом до цветања потрошња воде је 22-23 %, у четвртном периоду од цветања до завршетка оплодње утроши 28-30 % уз истовремено највећи дневни утрошак, 15-20% утроши се у периоду наливања зрна.

Дефицит воде условљава

- недовољну оплодњу,
- крезубост на клиповима.

Кукуруз је нарочито осетљив на високе температуре ваздуха 32-35°C и ниска релативна влажност испод 30 % неповољни су за оплодњу, те се у том периоду препоручују заливања.

Време наводњавања кукуруза може се одредити према критичним фазама развића. Први критични период је период ницања. Уколико у том периоду нема довољно влаге у земљишту, ницање је неуједначено и младе биљке имају успорен пораст. Да би семе кукуруза могло почети да клија треба да упије око 45% воде од своје тежине. Затим следи најкритичнији период када је недостатак воде у питању, а то је период 2-3 недеље пред метличење који траје све до почетка млечне зрелости зрна кукуруза. Највеће потребе за водом има у јулу месецу (око 130 мм), затим мају, јуну и августу (око 90 мм). Најмање потребе су у септембру (30 мм), односно априлу (40 мм). Ако у овим месецима нема кише, што је код нас најчешћи случај, онда би ове количине требало обезбедити усеву кукуруза путем наводњавања. Конкретно заливна норма за кукуруз не би требало да је већа од 60 мм. Наводњавање кукуруза обавити вештачком кишом.

Кукуруз је најбоље наводњавати према стању влажност земљишта. Кукурузу треба обезбедити 60 до 65% од вредности ПВК. Свако повећање влажности преко доводи до нерационалног трошења воде и стварања веће лисне и надземне масе на рачун приноса. Уколико кукуруз наводњавамо према спољашним морфолошким променама на биљци, може се десити да већ закаснимо са наводњавањем и у том случају нећемо постићи планирани ефекат. Пример је посматрање листа. Ако је лист већ скупљен, увијен, он је већ изгубио тургор и са наводњавањем се закаснило.

дипл. инг. Светлана Јеринић

У даљем тексту дат је преглед цена живе стоке, житарица, сточне хране, воћа и поврћа за јул 2015. године (подаци СТПИС-а).

Доминантне цене живе стоке на пијацама у Србији за јул 2015. године

Јединица мере (дин/кг)	Тежина/ узраст	Раса	ЦЕНТРАЛНА СРБИЈА										
			Београд Обреновац	Чачак	Крагујевац	Краљево	Лозница	Ниш- Беолин	Пирот	Пожаревац	Смедерев Осипаоница	Врање	Зајечар
Бикови	>500kg	HF											
Бикови	>500kg	SM				220							
Двиске	све тежине	све расе	180		150	140							
Јагњад	све тежине	све расе	230	240	200	200	270	290		240	230	280	250
Јарад	све тежине	све расе	220		170	150	230	200			200	200	210
Јунад	<=300kg	HF											
Јунад	<=300kg	SM	240										
Јунад	350-480kg	све расе							220	220			
Јунад	>480kg	све расе	200		200				220				
Козе	све тежине	све расе	120		120		130	120				130	
Краве за клање	све тежине	HF											
Краве за клање	све тежине	SM				140			150	150		150	
Крмаче за клање	>130 kg	све расе	120	150	120	100	115						130
Овца	све тежине	све расе	150	110	120	110	140	130		120	150	150	
Прасад	16-25kg	све расе	200	180	160	160	220	200	280	200	200	180	240
Прасад	<=15kg	све расе	220	180	190		240	200	280	240	220	180	240
Телад	80-160 kg	HF	360										
Телад	80-160kg	SM	450		400	130			360	330		390	
Товљеници	80-120kg	све расе		140	160	150	150	160		140	160		160
Товљеници	>120 kg	све расе	140	130	130	120		130		120	140		150
Шиљежид	све тежине	све расе	180		160					200	180		

Доминантне цене житарица и сточне хране у Србији за јул 2015. године

Производ	Јединица мере	Место продаје	ЦЕНТРАЛНА СРБИЈА										
			Београд	Обленовац	Чачак	Крагујевац	Краљево	Лозница	НишБелџин	Пирот	Пожаревац	Смедерво	Врање
Кукуруз (окруњен, природно сушен)	цак 50 kg	Пијаца	18	22		21	17	20		16		22,5	
Кукуруз (окруњен, природно сушен)	ринфуз	Пијаца											20
Кукуруз (окруњен, вештачки сушен)	цак 50 kg						17			16			
Луцерка (сено у балама)	бала 12-25kg	Пијаца					19			15		15	
Пшеница	цак 50 kg	Пијаца	20	25		25	25	20				30	
Сточни јечам	цак 50kg	Пијаца	20	25		27	27	21				30	
Сточно брашно	цак 33kg	Пијаца	18				18					20	
Кукуруз (окруњен вештачки сушен)	ринфуз	Силос						16					
Кукуруз (окруњен, природно сушен)	ринфуз	Силос											
Пшеница (нови род)	ринфуз	Силос	19,9					18					
Пшеница	ринфуз	Силос	19,8					18					
Сточни јечам	ринфуз	Силос											
Сточно брашно	цак 33kg	Малопродаја					16						
Луцеркино брашно (мин 15% протеина)	цак 25kg	Малопродаја		50									
Сојина сачма (44% протеина)	цак 33kg	Малопродаја	75	78	66	61	90		86	80	72		
Сточно брашно	цак 33kg	Малопродаја			19,7		17		21	23			
Сунцокретова сачма (33% протеина)	цак 33kg	Малопродаја	36	45	36	34	35		39	40			
Луцерка (сено у балама)	бала 12-25 kg	Газдинство		18			19		20	15			

Доминантне цене воћа – зелене пијаци у Србији за јул 2015. године

Производ	ЦЕНТРАЛНА СРБИЈА											
	Београд Каленић	Београд Скадарлија	Чачак	Крагујевац	Краљево	Лозница	Ниш	Пирот	Пожаревац	Смедерво	Врање	Зајечар
Банана (Banana)	150	140	130	130	150	120	120	140	150	130	130	120
Бресква (Peach)	70	60	50	80	60	60	50	70	50	30	80	45
Јабука ајдаред (Apples idared)	150	140	80		150	130	120	130				
Јабука Грени Смит (Aples Granny Smith)	150	140		140	150		130	130				
Кајсија (Apricot)	120	170		130	90	150	140	150	200	120	150	100
Крушка (Pear)	100	150	50	100	100	70	90	100	120	70	100	120
Купина (Blackberry)	400	300	400	300		150	180	180	300	180	250	180
Лимун (Lemon)	300	300		300	300	250	260	280	280	230	300	230
Малина (Rasberry)	400	360	20	320	180	300	240	300	400	230	200	280
Нектарина (Nectarine)	70	60	50	80	60	70	50	100	80	50	70	50
Орах (Walnut)	1300	1300	1500		1300	1400	1200	1400	1200	1300	1300	1100
Поморанца (Orange)	150	140		140	130	150	150	150	180			110
Вишња (Cherry)	100	100	80	150	150	120		120		80	120	
Шљива (Plum)	60	50		30	100	50	40	80	70	40	100	35

Доминантне цене поврћа – зелене пијаце у Србији за јул 2015. године

Производ	ЦЕНТРАЛНА СРБИЈА											
	Београд Каленић	Београд Скарлија	Чачак	Крагујевац	Краљево	Лозница	Ниш	Пирот	Пожаревац	Смедерево	Врање	Зајечар
Боранија – жута (String beans yellow)	150	150		90		150	60	80	120	80		50
Броколи (Broccoli)	200	200	300		200	120		220	120		200	
Диња (Melon)	60	60		40	60	40	50	60	70	70	50	50
Карфиол (Cauliflower)	120	100			150	120	100	200	100	70		100
Краставац салатар (Cucumber for salad)	50	50		30	30	25	30	30	30	30	30	30
Кромпир (Potato)	80	70	50		60	50	40	50	50	40	40	50
Купус (Cabbage)	40	40	20	15	30	20	20	20	20	20	30	20
Лубеница (Watermelon)	30	30	20	20	30	20	25	30	20	20	20	20
Лук бели (Garlic)	400	400	400	230		200	300	400	280	200	400	300
Лук црни (Onion)	70	60	50	35	60	50	50	50	50	60	40	50
Паприка бабура (Pepper Babura)	80	80	80	100	80	50			60	60	70	
Паприка шиља (Pepper Shilja)	100	100	80	80	80	60	70	80	70	70	60	60
Парадајз (Tomato)	60	80	80	40	60	50	50	40	70	60	50	30
Пасуљ бели (Beans white)	380	350	320	200	300	300	270	350	280	280	250	280
Патлиџан (Eggplant)	80	100	200		150		100					
Спанаћ (Spinach)	200	200					100					
Тиквице (Zucchini)	50	40	30	30	40	20	20	40	20	20	50	40
Зелена салата – комад (Lettuce – piece)	50	50	20			50	50				30	
Шаргарепа (Carrot)	80	80	80	50	60	70	60	80	70	70	70	60